

Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 24.09.2008, sp. zn. Tpjn 300/2008, ECLI:CZ:NS:2008:TPJN.300.2008.1

Číslo: 59/2008

Právní věta:

O propuštění odsouzeného z vyhošťovací vazby rozhoduje soud podle § 350c odst. 2 a § 73b odst. 3 tr. ř. usnesením (§ 119 odst. 1, § 134 a násl. tr. ř.). Nemůže tak učinit pouhým příkazem k propuštění odsouzeného z této vazby. To neplatí v případě, jde-li o propuštění z vyhošťovací vazby v souvislosti s předáním odsouzeného k vlastnímu výkonu trestu vyhoštění (§ 350f odst. 1 tr. ř.), kde postačí příkaz k propuštění z takové vazby.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 24.09.2008

Spisová značka: Tpjn 300/2008

Číslo rozhodnutí: 59

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Usnesení, Vazba, Vyhoštění

Předpisy: § 119 odst. 1 tr. ř.

§ 134 a násl. tr. ř.

§ 350c odst. 2 tr. ř.

§ 350f odst. 1 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Z odůvodnění:

Předseda trestního kolegia Nejvyššího soudu České republiky navrhl podle § 21 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, a čl. 14 odst. 1 písm. f) jednacního řádu Nejvyššího soudu České republiky, aby trestní kolegium Nejvyššího soudu České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) zaujalo stanovisko k výkladu ustanovení § 119 odst. 1 tr. ř. ve vztahu k ustanovením § 350c odst. 2 tr. ř. a § 73b odst. 3 tr. ř. v otázce způsobu rozhodování soudů v souvislosti s propuštěním odsouzeného z vyhošťovací vazby.

Tento návrh učinil předseda trestního kolegia Nejvyššího soudu na základě podnětu ředitele odboru analytického a legislativního Nejvyššího státního zastupitelství ze dne 17. 9. 2007, z něhož vyplývá, že Nejvyšší státní zastupitelství zaznamenalo v rámci výkonu své působnosti rozdílnou praxi soudů v

otázce formy rozhodování o propuštění odsouzeného z vyhošťovací vazby. Některé soudy rozhodují o propuštění z vyhošťovací vazby formou usnesení, proti kterému je přípustná stížnost, jiné vydávají pouze příkaz k propuštění bez možnosti napadnout takové rozhodnutí svého druhu. Blíže k rozhodnutí svého druhu viz např. v učebnicích Musil, J., Kratochvíl, V., Šámal, P. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 493; Císařová, D., Fenyk, J., Gřivna, T. a kol. *Trestní právo procesní*. 5. vydání. Praha: ASPI, 2008, s. 390. stížností, a docílit tím jeho přezkumu nadřízeným soudem.

Trestní kolegium Nejvyššího soudu před zaujetím stanoviska vyžádalo podle § 21 odst. 3 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, vyjádření od Ministerstva spravedlnosti České republiky, Ministerstva vnitra České republiky, předsedů vrchních a krajských soudů, Nejvyššího státního zastupitelství, právnických fakult v Praze, v Brně, v Plzni a v Olomouci, Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, Ústavu státu a práva Akademie věd České republiky a České advokátní komory.

Oslovené orgány a instituce se vyjádřily následujícím způsobem k návrhu tohoto stanoviska, který se lišil od výše citované schválené verze tím, že neobsahoval výjimku uvedenou v druhé větě začínající slovy „To neplatí ...“.

Vrchní soud v Olomouci, Krajský soud v Hradci Králové, Městský soud v Praze, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo vnitra, Nejvyšší státní zastupitelství, Institut pro kriminologii a sociální prevenci a právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze a Masarykovy univerzity v Brně souhlasí s původním návrhem tohoto stanoviska, resp. jmenované orgány a instituce k němu neuplatnily žádné připomínky.

Podle Krajského soudu v Plzni je u něj praxe taková, že po uplynutí maximální lhůty vyhošťovací vazby nebo po zjištění, že v zákonné lhůtě nebylo rozhodnuto o ponechání odsouzeného ve vazbě, dochází k jeho propuštění z vyhošťovací vazby pouze vydáním příkazu k propuštění, v ostatních případech se rozhoduje usnesením. Podobně se vyjádřil Vrchní soud v Praze, který nemá připomínky k původnímu návrhu stanoviska a považuje ho za správné a náležitě odůvodněné. Podle Vrchního soudu v Praze je však postačující vydání samotného příkazu k propuštění odsouzeného z vyhošťovací vazby pouze tehdy, pokud uplynula maximální lhůta trvání vazby podle § 71 odst. 8 tr. ř., neboť v tomto případě by rozhodnutí soudu usnesením o propuštění z vazby bylo zcela formální a navíc údajně i v rozporu s obecnou praxí soudů při rozhodování o vazbě, když za takové situace se nevydává usnesení o propuštění z vazby. Krajský soud v Praze vyslovil souhlas s původním návrhem stanoviska jen za předpokladu, pokud vyhošťovací vazba nekončí výkonem trestu vyhoštění, protože v případě vlastního výkonu tohoto trestu by s ohledem na možné komplikace, na něž uvedený soud upozorňuje, měl postačovat samotný příkaz k propuštění z vazby. Krajský soud v Ústí nad Labem zaujal opačný názor, než jaký obsahoval původní návrh stanoviska, přičemž podle jeho názoru z praktických důvodů a ve většině případů i z časového hlediska je vydání pouhého příkazu k propuštění odsouzeného z vyhošťovací vazby rychlejším a ekonomičtějším řešením. Ostatní orgány a instituce se k návrhu nevyjádřily.

Trestní kolegium Nejvyššího soudu po zvážení těchto vyjádření a argumentů v nich uvedených zaujalo shora uvedené stanovisko, a to na základě následujících důvodů.

Podle názoru trestního kolegia Nejvyššího soudu ustanovení § 119 odst. 1, § 350c odst. 2 a § 73b odst. 3 tr. ř. výslovně neřeší nastolenou právní otázku, ale jejich výkladem za použití obvyklých interpretačních metod lze dospět k závěru, že soud rozhoduje o propuštění odsouzeného z vyhošťovací vazby usnesením, proti němuž je přípustná stížnost, a nikoli jen příkazem k propuštění z takové vazby. Výjimkou je pouze propuštění odsouzeného z vyhošťovací vazby v souvislosti s vlastním výkonem trestu vyhoštění. Citovaná ustanovení je totiž třeba vykládat ve vzájemné souvislosti a s

přihlednutím i k jiným ustanovením trestního řádu, popřípadě dalších právních předpisů.

Jak vyplývá z ustanovení § 119 odst. 1 tr. ř., soud rozhoduje rozsudkem, kde to zákon výslovně stanoví; v ostatních případech rozhoduje, jestliže zákon nestanoví něco jiného, usnesením. Ve smyslu ustanovení § 350c odst. 2 tr. ř. platí, že nevyplývá-li z ustanovení § 350c odst. 1 tr. ř. jinak, na řízení o vyhošťovací vazbě a její nahrazení zárukou, slibem nebo peněžitou zárukou se užijí ustanovení hlavy čtvrté oddílu prvního trestního řádu. Takovým obecným ustanovením, které se užije na rozhodování o vyhošťovací vazbě, je z povahy věci i ustanovení § 73b odst. 3 tr. ř., podle něhož po podání obžaloby, tím spíše pak po právní moci rozsudku, jímž byl uložen trest vyhoštění, rozhoduje o propuštění odsouzeného z vyhošťovací vazby soud. Jak je patrné již z dikce ustanovení § 73b odst. 3 věty čtvrté tr. ř. (arg. „Po podání obžaloby činí uvedená rozhodnutí soud.“), zákon zde předpokládá rozhodnutí o propuštění z vazby ve formě usnesení, nikoli pouhý příkaz v podobě rozhodnutí svého druhu či dokonce jen opatření. Rozhodnutím o propuštění z vyhošťovací vazby tedy může být jen usnesení, protože zákon zde „nestanoví jinak“ ve smyslu § 119 odst. 1 tr. ř., jak je tomu v jiných případech (např. ohledně příkazu k zatčení podle § 69 odst. 2 tr. ř. nebo příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 odst. 2 tr. ř. – viz též rozhodnutí pod č. [23/1996](#) Sb. rozh. tr.). Navíc není pochyb o tom, že i další zásadní rozhodnutí týkající se vazby (např. rozhodnutí o vzetí do vazby podle § 68 odst. 1 tr. ř., o dalším trvání vazby podle § 71 odst. 2 až 7 tr. ř., o náhradě vazby některým z opatření podle § 73 a § 73a tr. ř. apod.) činí soud ve formě usnesení. Ostatně i ustanovení o stížnosti proti rozhodnutí o propuštění z vazby (§ 74 tr. ř.) počítá se stížností státního zástupce, která má dokonce odkladný účinek, a to právě proti rozhodnutí o propuštění obviněného z vazby (§ 74 odst. 2 věta první tr. ř.), přičemž stížnost je řádným opravným prostředkem proti rozhodnutí učiněnému ve formě usnesení (§ 141 odst. 1 tr. ř.), nikoli proti rozhodnutí svého druhu.

Podpůrným argumentem zde může být i dikce ustanovení § 10 písm. a) zákona č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož věznice neodkladně propustí obviněného (odsouzeného) z výkonu vazby, jestliže obdržela písemný příkaz, aby obviněný (odsouzený) byl propuštěn na svobodu, vydaný soudem na základě jeho rozhodnutí. Zákon zde tedy vyžaduje kombinaci vlastního rozhodnutí o propuštění z vazby (popřípadě jiného rozhodnutí neslučitelného s dalším výkonem vazby) a příkazu vydaného k provedení takového rozhodnutí. Proto zde nestačí pouhý příkaz k propuštění z vazby jako rozhodnutí svého druhu, neboť ten musí být podložen rozhodnutím soudu ve formě usnesení o propuštění z vazby nebo jiným rozhodnutím, které vylučuje další trvání vazby.

Z citovaných ustanovení trestního řádu a zákona o výkonu vazby tudíž jednoznačně plyne, že právním titulem k propuštění odsouzeného z vyhošťovací vazby ve smyslu § 350c odst. 2 a § 73b odst. 3 tr. ř. může být pouze rozhodnutí soudu ve formě usnesení doplněné příkazem k propuštění z takové vazby. Pouhé rozhodnutí svého druhu, tedy příkaz k propuštění z vyhošťovací vazby, je nedostačující a bez usnesení o propuštění z vyhošťovací vazby i nezákonné. To platí i tehdy, má-li být důvodem propuštění odsouzeného z této vazby uplynutí celkové maximální doby vazby (§ 71 odst. 8 a § 350c odst. 2 tr. ř.), protože i zde může být potřebné vypořádat se s případnými pochybnostmi o počátku a dalším plynutí této doby a o jejím skončení, což lze učinit jen v rozhodnutí ve formě usnesení.

Výjimkou je pouze propuštění odsouzeného z vyhošťovací vazby v souvislosti s tím, že odsouzený je podle § 350f odst. 1 tr. ř. předán k vlastnímu výkonu trestu vyhoštění. Zde postačí vydání samotného příkazu k propuštění odsouzeného z vyhošťovací vazby, protože na ni již bezprostředně navazuje vlastní výkon trestu vyhoštění, k jehož zajištění slouží právě uvedená vazba. Přitom Policie České republiky v takovém případě převezme odsouzeného přímo z věznice, kde se vazba vykonává, a postupuje po dohodě s předsedou senátu (samosoudcem), takže je nadbytečné, aby se zde vydávalo ještě usnesení o propuštění odsouzeného z vyhošťovací vazby, které by bylo zcela formálním úkonem, když jiný postup než propuštění odsouzeného z vyhošťovací vazby stejně nepřichází v úvahu. Tato výjimka ostatně zcela odpovídá obdobné situaci v případě výkonu nepodmíněného trestu odnětí

svobody, kde rovněž platí, že odsouzenému, který je ve vazbě, soud nařídí výkon tohoto trestu ihned po právní moci odsuzujícího rozsudku (srov. též postup podle § 321 odst. 1 věty druhé tr. ř.) bez toho, aby ještě rozhodoval o propuštění odsouzeného z vazby, protože soud vydá jen příkaz k převedení odsouzeného z vazby do nařízeného výkonu trestu odnětí svobody.

1) Blíže k rozhodnutí svého druhu viz např. v učebnicích Musil, J., Kratochvíl, V., Šámal, P. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní. 3. přepracované a doplněné vydání.* Praha: C. H. Beck, 2007, s. 493; Císařová, D., Fenyk, J., Gřivna, T. a kol. *Trestní právo procesní. 5. vydání.* Praha: ASPI, 2008, s. 390.